

Het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

Artikel 1 Aanwijzing Deurnsche Peel & Mariapeel - Habitatrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzungen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing, het gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.
2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG (prioritaire habitattypen aangeduid met een sterretje (*)):

H4030	Droge Europese heide
H7110	*Actief hoogveen
H7120	Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG:

H1134	Bittervoorn (<i>Rhodeus amarus</i>)
H1149	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)

Artikel 2 Aanwijzing Deurnsche Peel & Mariapeel - Vogelrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszones als bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU L 20)¹ wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzungen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing, het gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.
2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A127	Kraanvogel (<i>Grus grus</i>)
A224	Nachtzwaluw (<i>Caprimulgus europaeus</i>)
A272	Blauwborst (<i>Luscinia svecica</i>)

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A004	Dodaars (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)
A039	Toendrarietgans (<i>Anser serrirostris</i>)
A041	Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)
A276	Roodborsttapuit (<i>Saxicola torquata</i>)

¹ Dit betreft een geconsolideerde versie van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979, inclusief wijzigingen die sindsdien op de richtlijn van toepassing zijn. Met uitzondering van de bijlagen en verwijzingen is de tekst van de richtlijn inhoudelijk niet gewijzigd.

Artikel 3 Aanwijzing Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel

1. Deze aanwijzing gaat vergezeld van een nota van toelichting met bijlagen, die integraal deel uitmaakt van deze aanwijzing.
2. De in de artikelen 1 en 2 genoemde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel.

Artikel 4 Exclaveringsformule

1. Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting wordt afgeweken. Hiervoor gelden de peildata, genoemd in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt verstaan onder:
 - a. bebouwing: één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
 - b. bouwwerk: constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal die direct of indirect met de grond is verbonden of direct of indirect steun vindt in of op de grond;
 - c. gebouw: bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;
 - d. erven: onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen;
 - e. tuinen: in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons, of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving en veelal, omheind zijn door middel van een afrastering, schutting, muur of haag of geheel of gedeeltelijk zijn omgeven door een sloot;
 - f. verhardingen: kunstmatige verhardingen zoals verharde wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglazingen met inbegrip van in wegen liggende bruggen en duikers en de tot wegen behorende paden en bermen of zijkanten;
 - g. hoofdspoorweg: op grond van artikel 2 van de spoorwegwet als hoofdspoorweg aangewezen spoorweg. Voor de begrenzing langs hoofdspoorwegen geldt artikel 3.5 van het omgevingsbesluit (beperkingengebied hoofdspoorweginfrastructuur).

Artikel 5 Instandhoudingsdoelstellingen Habitatrichtlijn: habitattypen en soorten

1. De instandhoudingsdoelstellingen van de natuurlijke habitattypen, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.3 van de nota van toelichting.
2. De instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.4 van de nota van toelichting.

Artikel 6 Instandhoudingsdoelstellingen Vogelrichtlijn: broedvogels en niet-broedvogels

1. De instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.5 van de nota van toelichting.
2. De instandhoudingsdoelstellingen voor niet-broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.6 van de nota van toelichting.

Bijlage Nota van toelichting

1. INLEIDING

Het gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (hierna Habitatrichtlijn) en als speciale beschermingszone in het kader van Richtlijn 2009/147/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (hierna Vogelrichtlijn). Tezamen vormen deze speciale beschermingszones het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel. Het besluit bevat de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Artikel 1 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Habitatrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzungen. Daarnaast worden de habitattypen en Habitatrichtlijnsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 2 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzungen. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 3 van het besluit introduceert de nota van toelichting en benadrukt dat het besluit niet te lezen is zonder de nota van toelichting. Daarnaast wordt in dit deel van het besluit het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel gevormd uit het Habitatrichtlijngebied en het Vogelrichtlijngebied.

Artikel 4 van het besluit regelt de uitgezonderde delen van de in artikel 1 en artikel 2 aangewezen gebieden.

Artikel 5 en artikel 6 van het besluit bepalen dat er voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen verwezenlijkt dienen te worden. De doelstelling van artikel 5 heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde soorten en habitattypen. De soorten en habitattypen waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden in 2003. De doelstelling van artikel 6 heeft betrekking op de in artikel 2 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting worden de aanwijzingen onder de Habitat- en Vogelrichtlijn kort toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld of die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende begrenzing toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en (vogel)soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent.

In hoofdstuk 5 worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en worden de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, genoemd in artikel 5 en 6, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen.

Bij de nota van toelichting is een bijlage A gevoegd met illustraties van grenswijzigingen indien van toepassing; die illustraties laten zien welke terreindelen na de eerste aanwijzing zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Anders dan de andere bijlage bij de toelichting maakt bijlage A geen integraal onderdeel uit van dit besluit, aangezien er sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkel nog rechten worden verleend aan de geometrische begrenzing. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

2 . AANWIJZINGEN HABITAT- EN VOGELRICHTLIJN

Artikel 1 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Deurnsche Peel & Mariapeel als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Mariapeel en Deurnesepeel"

en onder nummer NL1000027 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is aangewezen voor één prioritair habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Artikel 2 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Deurnsche Peel & Mariapeel als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Het gebied is op 29 oktober 1986 (J. 4755) onder de naam "Mariapeel" en op 12 mei 1992 (J. 927234) onder de naam "Deurnese Peelgebieden" aangewezen. Dit gebied is bij de Europese Commissie bekend onder nummer NL1000026, en zal worden gemeld onder nummer NL1000027.

Sinds het Natura 2000-aanwijzingsbesluit van 10 juli 2009 zijn de speciale beschermingszones samengevoegd tot één Natura 2000-gebied: Deurnsche Peel en Mariapeel (landelijk gebiedsnummer 139).

Met betrekking tot de Vogelrichtlijngebieden kan er in dit besluit naast mogelijke grenswijzigingen ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor de gebieden destijds zijn aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in Bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5) en de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)². Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en de daarbij gehanteerde systematiek.

Beschrijvingen en de interpretatie van habitattypen en beschrijvingen van (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)³.

Het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel ligt in de provincies Limburg en Noord-Brabant en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Horst aan de Maas, Sevenum en Deurne.

3 . GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Tezamen met de nabijgelegen Groote Peel is dit gebied een restant van wat eens een uitgestrekt oerlandschap was van levend hoogveen. Deze peelhoogvenen werden grotendeels afgegraven tot op de zandondergrond. Deze gebieden zijn de zuidelijkste representanten van de vlakke subatlantische hoogvenen, die elders en ook in de Peelregio door afgraving, ontginning en vervening grotendeels zijn verdwenen. Dit gebied ligt op de Peelhorst en wordt daarom ook wel de Verheven Peel genoemd.

Door de verschillende verveningsgeschiedenis van de onderdelen van het gebied is er een grote en fijn-schalige variatie in vegetatie en landschap, met gradiënten naar iets mineraalrijker milieu. In de oudste veenputten is al lange tijd sprake van hoogveengroei op miniatuurschaal. Op de grote restveeneenheden is nog een relatief grote veendikte aanwezig, waarop door herstelbeheer inmiddels ook op verschillende plaatsen ontwikkeling van hoogveenbegroeiingen plaats vindt.

In Noord-Brabant liggen de deelgebieden de 'eigenlijke' Deurnese Peel, Liesselse Peel (westelijk van het Kanaal van Deurne) en Helenapeel, en los daarvan een drietal kleinere deelgebieden: De Bult in het noordwesten, de Heitrakse Peel en Het Zinkske in het zuiden. In de Deurnese Peel is tot in de jaren zeventig turf gewonnen, de sporen hiervan zijn nog duidelijk zichtbaar. In sommige oude turfputten zijn goed ontwikkelde hoogveenvegetaties te vinden. Het gebied bestaat uit een complex van fragmenten levend hoogveen, beginstadiën van regenererend hoogveen, natte heiden op rustend hoogveen en droge heiden op minerale gronden, opgaand loof- en naaldbos, gras- en bouwlanden en open water (sloten, kanalen en plassen).

Het gebied aan de Limburgse kant wordt ook de Mariapeel genoemd en bestaat uit vier complexen (Grauwveen, Driehonderd Bunders, Horster Driehoek, Mariaveen). Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige

² Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken, vennen en open water. Er zijn turfgraten aanwezig. Het Mariaveen is een open heidegebied met enkele zandruggeten. Na herstelmaatregelen in de jaren negentig herstelt het hoogveen zich weer.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Deurnsche Peel & Mariapeel behoort tot het Natura 2000-landschap "Hoogvenen".

De ligging van de habitattypen en van de leefgebieden van de soorten (paragraaf 4.4) waarvoor het gebied is aangewezen, vormt het uitgangspunt voor de begrenzing van de Habitatrichtlijngebieden. Dit is inclusief terreindelen die in kwaliteit zijn achteruitgegaan of gedegenerend. Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren, alsmede terreindelen die noodzakelijk worden geacht om de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten in stand te houden en te herstellen⁴.

Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houden met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna⁵.

De Vogelrichtlijngebieden Deurnese Peelgebieden en Mariapeel worden gekenmerkt door de aanwezigheid van een hoogveenlandschap bestaande uit hoogveen, water, natte heide, droge heide en loofbos, die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het zijn watergebieden die het leefgebied vormen van soorten van bijlage I (art. 4.1) en tevens fungeren als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van de Vogelrichtlijngebieden is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanting van bedoelde vogelsoorten⁶.

3.3 Geometrische begrenzing en oppervlakte

De geometrische begrenzing van het Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is weergegeven in de bij dit besluit behorende bijlage Gebiedsbegrenzungen. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied. Het gebied bestaat uit meerdere deelgebieden. In het noorden ligt deelgebied De Bult ten oosten van de Padbrugse Weg. De grens wordt meestal gevormd door de overgang tussen natuurgebied en agrarische cultuurgronden.

Het grootste deelgebied bestaat uit de hoogveengebieden ten zuiden van Griendtsveen en ten noorden van Helenaveen en aan de oost- en westzijde van de Helenavaart. De oostgrens wordt deels gevormd door de vaart die in de geometrische begrenzing is aangeduid als het Defensiekanaal. De westgrens wordt hoofdzakelijk gevormd door de overgang naar agrarische cultuurgronden. Enkele deelgebieden staan in verbinding of liggen hier dicht bij in de buurt: Heitrakse Peel aan weerszijden van de A67 en Het Zinkske ten zuiden van de A67.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van ongeveer 2.735 ha. Het Habitatrichtlijngebied en het Vogelrichtlijngebied vallen geheel samen. De vermelde cijfers betreffen bruto-oppervlakten omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met in de geometrische begrenzing, tekstueel uitgesloten delen (zie artikel 4 en hierna).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verharding en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in deze paragraaf wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied) zoals die omschreven zijn in artikel 4. Daar waar de geometrische begrenzing en de exclaveringsformule niet overeenstemmen, is de exclaveringsformule doorslaggevend.

Voor de toepassing van de begrenzing en de exclaveringsformule van artikel 4 gelden er peildata:

- 19 oktober 1986 en 12 mei 1992 voor de gebiedsdelen die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied;
- 10 juli 2009 voor de gebiedsdelen die met het Natura-2000 aanwijzingsbesluit zijn toegevoegd aan het eerder aangewezen Vogelrichtlijngebied en aangemelde Habitatrichtlijngebied.

⁴ De begrenzingsmethodiek is verder uitgewerkt in het Gebiedendocument (2004).

⁵ Hof van Justitie EG, 7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 16 en 25.

⁶ De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

De begrenzingen van het Vogelrichtlijngebied en het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) zijn op enkele technische punten verbeterd (2009):

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Verschillen tussen de begrenzing van het Vogelrichtlijngebied (+ 7,1 ha) en het Habitatrichtlijngebied (+ 6,1 ha) zijn gelijkgetrokken.
- De begrenzing is afgestemd op die van de voormalige natuurmonumenten opdat deze geheel binnen het Vogel- en Habitatrichtlijngebied vallen (9,9 ha).
- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen, is gelet op de kadastrale inschrijving⁷ waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea's toegelicht.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is in de ontwerpfase op een aantal plaatsen aangepast (2009):

- Uitbreiding met enkele percelen die onderdeel waren van het (voormalige) natuurmonument en tevens Vogelrichtlijngebied (6,6 ha).
- Uitbreiding met bestaande en nieuwe natuur (115 ha) die een functie vervult voor de instandhouding en herstel van actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A) en herstellende hoogvenen (H7120). Voor zover het nieuwe natuur betreft, zijn dit gronden die inmiddels zijn verworven en worden ingericht door Staatsbosbeheer. In het midden van het gebied (westelijk van de Soemeersingel) zijn deze gronden verworven in het kader van het Landinrichtingsplan Herinrichting Peelvenen (2005) met het oog op hoogveenherstel.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is op een aantal plaatsen aangepast (zie de weergave in bijlage A) (2009):

- Uitbreiding met enkele percelen die onderdeel waren van het voormalige natuurmonument en tevens Habitatrichtlijngebied (67 ha, waarvan Grauwveen 54 ha).
- Uitbreiding met bestaande en nieuwe natuur (115 ha) in het kader van de gelijktrekking van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (zie boven).

4 . NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In artikel 1 en 2 is een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis als Habitatrichtlijngebied en Vogelrichtlijngebied ontleent. Wat betreft de aanwijzing als Habitatrichtlijngebied wordt in paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en soorten waarvoor het gebied is aangewezen⁸. Paragraaf 4.2.3 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrichtlijngebied van toepassing zijn en wordt onderbouwd waarom het gebied als Habitatrichtlijngebied is geselecteerd. Van elke waarde waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet, wordt in bijlage B.3 in tekst en/of tabelvorm de betekenis (relatieve bijdrage) van het gebied afgezet tegen de betekenis van de andere Habitatrichtlijngebieden die aan de selectiecriteria voldoen. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

⁷ Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb.

2004, 31) zal dit besluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven.

⁸ Prioritaire habitattypen en Habitatrichtlijn-soorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrichtlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

4.2.1 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I⁹)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrictlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze nota van toelichting.

H4030	Droge Europese heide <i>Verkorte naam</i> Droge heiden
H7110	*Actief hoogveen <i>Verkorte naam</i> Actieve hoogvenen
betreft het subtype:	
H7110A	*Actieve hoogvenen (<i>hoogveenlandschap</i>)
H7120	Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is <i>Verkorte naam</i> Herstellende hoogvenen

4.2.2 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze nota van toelichting.

H1134	Bittervoorn (<i>Rhodeus amarus</i>)
H1149	Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)

4.2.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

A127	Kraanvogel (<i>Grus grus</i>)
A224	Nachtzwaluw (<i>Caprimulgus europaeus</i>)
A272	Blauwborst (<i>Luscinia svecica</i>)

Verder is het gebied aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

A004	Dodaars (<i>Tachybaptus ruficollis</i>)
A039	Toendrarietgans (<i>Anser fabalis ssp. rossicus</i>)
A041	Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)
A276	Roodborstapuit (<i>Saxicola torquata</i>)

Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (1986 en 1992) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.2 van deze nota van toelichting.

⁹ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, PbEG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PbEG L 80, 21.3.2007, p. 15).

4.3 Habitatrictlijn: waarden waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen¹⁰ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd welke voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd¹¹. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding¹². In de onderstaande tabel zijn de habitattypen vermeld die bij de aanmelding hebben geleid tot selectie van het gebied en/of de habitattypen waarvoor het gebied op grond van de huidige gegevens en omstandigheden aan de selectiecriteria zou voldoen (zie ook bijlage B.3).

Habitat- type	X ^a	Y ^b	Landelijke oppervlakte ^c	Oppervlakte in Deurnsche Peel & Maria-peel ^d	Oppervlakte in Yde gebied ^e	Selectie bij aanmelding
*H7110A	5	5	ca. 40	A1 (15-30%)	B2 (6-15%)	nee
H7120	5	5	ca. 8.000	B2 (6-15%)	B1 (2-6%)	ja

- Aantal gebieden dat maximaal voor dit habitatype kan worden geselecteerd volgens het criterium: “behorend tot de X belangrijkste gebieden” voor het betreffende habitatype.
- Aantal gebieden dat op grond van het onder (a) genoemde selectiecriteria voor het habitatype is geselecteerd ($Y < X$ indien er minder dan X gebieden zijn waarin het habitatype is vastgesteld of voorkomt in differentiërende omvang).
- Geschatte landelijke oppervlakte van het (subtype van het) habitatype in hectaren.
- Oppervlakte in het onderhavige gebied, uitgedrukt als percentage van de landelijke oppervlakte. (Niet ingevuld indien gebied niet één van de X belangrijkste gebieden is.)
- Oppervlakte van het habitatype in het, in rangorde van aflopende betekenis, Yde belangrijkste gebied. (Niet ingevuld indien niet van belang voor de bepaling van de relatieve betekenis van het gebied, wanneer representativiteit in plaats van oppervlakte doorslaggevend was.)

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied Deurnsche Peel & Mariapeel is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

Het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) betreft hoogveenrestanten waar nog een veenpakket aanwezig is en hoogveenherstel mogelijk is. Het habitatype komt verspreid over het gebied voor. Het kan zowel gaan om aangetast hoogveen als om aangrenzende (veenmosrijke) begroeiingen van natte heiden en restanten van droge heide op gedraineerde veenruggen. Het aangetaste hoogveen bestaat uit vergraven hoogveen met de daarbij horende landschappelijke elementen zoals bulten, slenken en veenputten met veenmos.

De beoogde kwaliteitsverbetering, de vorming van actief hoogveen en de ontwikkeling van een afwisselend hoogveenlandschap zijn primair afhankelijk van de verbetering van de hydrologische situatie over een uitgestrekte oppervlakte. Het hersteldoel geldt voor het aaneengesloten gebied ten noorden van Helenaveen (bestaande uit Mariapeel, Deurnsche Peel, Liesselse Peel).

¹⁰ Prioritaire habitattypen en Habitatrictlijn-soorten zijn in bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje *.

¹¹ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

¹² De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003). Belangrijkste waren de gebieden waar het habitatype “het best ontwikkeld en in de grootste omvang aanwezig is”.

Het habitattype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A) komt thans voor op enkele plekken in het herstellend hoogveen. Het betreft het zuidelijke en oostelijke gedeelte van het Mariaveen en een gedeelte in de Liesselse Peel. Op een zandrug (veldpodzol), in het verder uit venige bodems bestaande gebied, is in het middendeel van het Mariaveen het habitattype droge heiden (H4030) aanwezig.

5 .INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde diersoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende diersoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

Niet alle instandhoudingsdoelstellingen zijn in dit aanwijzingsbesluit gekwantificeerd (daarvoor moet een habitatkaart of beheerplan worden geraadpleegd). In die gevallen is het voor het bepalen van wat in de instandhoudingsdoelstellingen onder “behoud” dan wel “uitbreiding” of “verbetering” moet worden verstaan belangrijk te weten wat de referentiesituatie (of “nulsituatie”) is waarmee deze termen moeten worden vergeleken. Dat is eveneens van belang voor het handhaven van het verslechteringsverbod. De situatie ten tijde van het publiceren van een Natura 2000-aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder “behoud” moet worden verstaan en vanaf welk niveau “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden. De instandhoudingsdoelstellingen die niet geconcretiseerd zijn moeten dus zó begrepen worden, dat het behoudsniveau van de soorten betrekking heeft op omvang en kwaliteit leefgebied en omvang populatie, zoals aanwezig op de datum van aanwijzen als Natura 2000-gebied. Dit is tevens het niveau van waaraf “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden.

Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied¹³. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort, waarvan het populatiedoel niet is geconcretiseerd met een getal, is altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied voor “behoud” of “uitbreiding” van de populatie. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een vogelrichtlijnsoort waarbij het populatiedoel is geconcretiseerd met een getal is het doel in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een geconcretiseerde populatieomvang¹⁴. In deze formulering wordt er met de woorden “voor” of “met een draagkracht voor” een koppeling aangebracht tussen de doelcomponent leefgebied en de doelcomponent populatie. Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat maatregelen in de regel aangrijpen op het leefgebied van de soort en niet op de soort zelf (het directe effect op het leefgebied werkt via het leefgebied indirect door op de soort). Dat laat echter onverlet dat ook de populatieomvang tot de instandhoudingsdoelstelling behoort en niet slechts van ondergeschikt of indicatief belang is.¹⁵

¹³ Bij niet-broedvogels wordt daarbij (voor zover bekend) onderscheid gemaakt tussen het leefgebied voor een foeragerende populatie en voor een slapende populatie, omdat de aantallen van die populaties verschillend zijn en omdat het leefgebied voor foerageren en slapen verschillend kan zijn.

¹⁴ Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen voor vogels is de volgende afrondingssysteematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.

¹⁵ Uit jurisprudentie blijkt dat hierover misverstanden zijn gerezen. Aanleiding hiervoor was kennelijk de toelichting op pagina 63 van het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV, 2006), over de betekenis van de aantallen die voor vogels worden genoemd. Die toelichting wekte kennelijk (ten onrechte) de indruk dat de populatieomvang niet tot de instandhoudingsdoelstelling behoort.

Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.

In bijlage B.4 van deze nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per habitatype en per (vogel)soort.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen¹⁶ kernopgaven geformuleerd, op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument (2006).

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijke niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H4030	Droge heiden
Doel	Behoud oppervlakte en kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype droge heiden komt voor op een zandrug in het veenlandschap. De vegetatie die valt onder dit habitatype is niet geschikt voor hoogveenherstel en wordt daarom niet tot het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) gerekend. Het habitatype draagt bij aan de voor de fauna belangrijke gradiënten in het gebied, en in het bijzonder als leefgebied voor de nachtzwaluw en roodborsttapuit.
H7110	*Actieve hoogvenen
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, <i>hoogveenlandschap</i> (subtype A).
Toelichting	Het habitatype actieve hoogvenen, <i>hoogveenlandschap</i> (subtype A) is nu in aanzet aanwezig, maar kan nog verder hersteld worden vanuit het habitatype herstellende hoogvenen (H7120). De Deurnsche Peel & Mariapeel leveren een belangrijke bijdrage aan de landelijke doelstelling om actieve hoogvenen te herstellen.

¹⁶ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze nota van toelichting.

H7120	Herstellende hoogvenen
Doel	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype actieve hoogvenen, <i>hoogveenlandschap</i> (H7110A), is toegestaan.
Toelichting	Er zijn goede mogelijkheden om een zodanige kwaliteitsverbetering van het habitattype herstellende hoogvenen te bereiken, dat een deel kan overgaan in het habitattype actieve hoogvenen, <i>hoogveenlandschap</i> (H7110A) (zie ook paragraaf 4.4). De heidevegetaties en bossen op het verdroogde hoogveen worden niet tot de habitattypen vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (H4010A), droge heiden (H4030) en hoogveenbossen (H91D0) gerekend, maar maken onderdeel uit van herstellende hoogvenen.

5.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1134	Bittervoorn
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De bittervoorn komt (binnen het gebied) verspreid over de gehele lengte van het Kanaal van Deurne voor; ook zijn enkele waarnemingen bekend uit aangrenzende sloten.

H1149	Kleine modderkruiper
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting	De kleine modderkruiper komt (binnen het gebied) verspreid over de gehele lengte van het Kanaal van Deurne voor en (mogelijk alleen lokaal) ook in de Helenavaart.

5.5 Vogelrichtlijn: broedvogels

A004	Dodaars
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 35 paren.
Toelichting	De dodaars is een karakteristieke broedvogel van veengebieden met kleine waterpartijen en als zodanig een regelmatige broedvogel in dit gebied. Tellingen in 1990 en 1998 leverden 16 paren op. Voor de periode 1999-2003 wordt het aantal paren geschat op gemiddeld 33 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Brabants-Limburgs grensgebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A224	Nachtzwaluw
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3 paren.
Toelichting	Aangezien de nachtzwaluw meer een broedvogel is van drogere heidevelden is de soort in dit gebied schaars. Jaarlijks broeden hier enkele paren, met als maximum 7 paren in 1996. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Brabants-Limburgs grensgebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A272	Blauwborst
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 350 paren.
Toelichting	Van oudsher is de blauwborst een broedvogel in de Brabants-Limburgse hoogveengebieden met een dieptepunt van het aantal paren begin jaren tachtig; daarna zette een herstel in. Tellingen in 1990 en 1998 leverden respectievelijk 200 en 352 paren op. Daarmee lag in 1998 het aantal paren al ver boven het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. In de periode 1999-2003 wordt het aantal paren geschat op gemiddeld 350. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende.

A276	Roodborsttapuit
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.
Toelichting	Met de achteruitgang van de broedpopulatie in het agrarisch cultuurlandschap trad een sterke toename in aantallen broedparen op in natuurgebieden, met name in heide- en hoogveengebieden. Tellingen in 1983, 1990 en 1998 leverden respectievelijk 10, 26 en 40 broedparen op. Voor de periode 1999-2003 wordt het aantal paren op gemiddeld 120 geschat. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

5.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A039	Toendrarietgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Toelichting	Aantallen toendrarietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaapplaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A041	Kolgans
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Toelichting	Het gebied heeft voor de kolgans met name een functie als slaapplaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende.
A127	Kraanvogel
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.
Toelichting	Aantallen kraanvogels zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort met name een functie als slaapplaats. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig vanwege de afname van het aantal pleisterplaatsen en van het landelijk aantal pleisterende vogels. In Natura 2000-gebieden lijken de aantallen stabiel, zodat een herstelopgave van de populatie in de aangewezen gebieden niet aan de orde is.

Bijlage A

139. Deurnsche Peel en Mariapeel, Vogelrichtlijn: diverse uitbreidingen

Bijlage B

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de selectie als Habitatrichtlijngebied en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

B.1 Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)

- Conform de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) maar in afwijking van het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype droge heiden (H4030), dat voorkomt op een zandrug (veldpodzol) in het middendeel van het Mariaveen (Mariapeel; circa 75 ha). Deze gronden zijn niet geschikt voor hoogveenherstel, waardoor ze niet gerekend kunnen worden tot het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) waaronder deze vegetatie eerder was gerangschikt. Dit habitatype wordt overigens ook beschermd door de instandhoudingsdoelstelling die voortkomt uit de voormalige status van de Mariapeel als beschermd natuurmonument (zie paragraaf 5.6): "Het landschap kenmerkt zich door een rijke afwisseling van onder andere hogere, droge en lage, vochtige heideterreinen en moerasachtige gedeelten, open en gesloten bossen, veenputten, wijken en open water". Ook als leefgebied van de Natura 2000-waarden nachtzwaluw en roodborsttapuit is instandhouding van dit habitatype vereist.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrichtlijngebied (2003) maar conform het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap*

(H7110A), dat zich recent heeft ontwikkeld dankzij de getroffen herstelmaatregelen. Het gebied behoort tot de weinige hoogveengebieden waar dit habitatype in belangrijke mate aanwezig is (circa 15% van het landelijke areaal).

- In afwijking van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) maar conform het ontwerpbesluit (2007) is het gebied niet aangewezen voor het habitatype vochtige heiden (H4010), omdat de betreffende heidevegetaties in het gebied voorkomen op veenbodems en moerige podzolgronden die potentie hebben voor hoogveenherstel. Heidevegetaties op dergelijke bodems worden gerekend tot het habitatype herstellende hoogvenen (H7120).
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor de habitatsoort bittervoorn (H1134), omdat uit onderzoek blijkt dat een populatie van deze soort met voldoende omvang in het gebied voorkomt.
- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) en het ontwerpbesluit (2007) is het gebied ook aangewezen voor de habitatsoort kleine modderkruiper (H1149), omdat uit onderzoek blijkt dat een populatie van deze soort met voldoende omvang in het gebied voorkomt.

B.2 Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (1986 en 1992) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.2)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 1986 en 1992 is aangewezen, betreffen een opsomming van vogelsoorten waaraan het gebied zijn natuurwetenschappelijke betekenis ontleent. Bij de aanwijzing van 49 Vogelrichtlijngebieden in 2000 is vastgesteld voor welke soorten op grond van artikel 4 van de Vogelrichtlijn een verplichting bestaat voor het treffen van speciale beschermingsmaatregelen in de vorm van de aanwijzing van gebieden (in de richtlijn aangeduid als “speciale beschermingszones”)¹⁷. Dit betreft in de eerste plaats 46 soorten die zijn opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn¹⁸. Daarnaast zijn gebieden aangewezen voor 51 (andere) trekkende vogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Een gebied wordt slechts aangewezen voor de soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie. De vogelsoorten zijn ontleend aan SOVON & CBS (2005)¹⁹. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. Om ecologische redenen, die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- Van de oorspronkelijke aanwijzing tot speciale beschermingszone (Vogelrichtlijngebied) Deurnese Peelgebieden (1992) zijn de volgende soorten gehandhaafd: dodaars (A004), toendrarietgans (A039)²⁰, blauwborst (A272) en roodborsttapuit (A276).
- Van de oorspronkelijke aanwijzing tot speciale beschermingszone Mariapeel (1986) is de volgende soort van bijlage I gehandhaafd: blauwborst (A272).
- In aanvulling op bovengenoemde aanwijzingen is het Natura 2000-gebied ook aangewezen voor de volgende soort van bijlage I: nachtzwaluw (A224) als broedvogel. Op basis van gemiddelde aantallen broedparen in de periode 1999-2003 voldoet het gebied aan het getalsmatige criterium voor opname.
- In aanvulling op het ontwerpbesluit (2007), maar conform bovengenoemde aanwijzingen is het gebied ook aangewezen voor de volgende soort van bijlage I: kraanvogel (A127) als niet-broedvogel. Op basis van gegevens van SOVON²¹ blijkt de soort in de trektijd geregeld in dit gebied voor te komen. De soort wordt gehandhaafd temeer daar de soort ook wordt genoemd in de aanwijzing van het gebied als beschermd natuurmonument.
- In aanvulling op bovengenoemde aanwijzingen, is het gebied ook aangewezen voor een andere trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2: kolgans (A041) als niet-broedvogel. Op basis van gemiddelde aantallen in de periode 1999-2003 voldoet het gebied aan de getalsmatige criteria voor opname van de soort. Hetzelfde geldt voor de toendrarietgans (A039) als niet-broedvogel en de dodaars (A004) en roodborsttapuit (A276) als broedvogels in aanvulling op de aanwijzing van de Mariapeel.

¹⁷ Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

¹⁸ Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag. De Nota van Antwoord (2000) vermeldt 44 soorten van bijlage I waarvoor gebieden kunnen worden aangewezen. Voor één soort zijn geen gebieden aangewezen is omdat er geen vaste verblijfplaatsen zijn (lachstern). Sindsdien zijn verder drie soorten aan bijlage I toegevoegd. Voor twee van deze soorten (strandplevier en dwergmeeuw) waren reeds gebieden aangewezen. Voor de dwerggans worden naar aanleiding van een rechterlijke uitspraak gebieden aangewezen. Per saldo zijn en worden er dus voor 46 soorten van bijlage I gebieden aangewezen.

¹⁹ SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000-netwerk. SOVON- informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

²⁰ Destijds aangeduid als “rietganzen” (verzamelnaam voor taiga- en toendrarietgans).

²¹ SOVON-notitie 2008-101. Netwerk van contactpersonen voor trend Kraanvogels.

- In vergelijking met de aanwijzing Deurnese Peelgebieden zijn vijf vogelsoorten van bijlage I niet meer opgenomen: roerdomp (A021), wespandief (A072), porseleinhoen (A119), kempahaan (A151) en zwarte specht (A236). Hetzelfde geldt voor vijf trekvogelsoorten zoals bedoeld in artikel 4.2: geoorde fuut (A008), wilde eend (A053), grutto (A156), wulp (A160) en tapuit (A277). Het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit dateert van 1992 toen de aanwijzingen nog niet werden gebaseerd op getalsmatige criteria. Het gebied blijkt daaraan niet te voldoen en is daarmee van onvoldoende betekenis voor de instandhouding van deze soorten op landelijke schaal.
- In vergelijking met de aanwijzing Mariapeel zijn twee vogelsoorten van bijlage I niet meer opgenomen: roerdomp (A021) en zwarte stern (A197). Het oorspronkelijke aanwijzingsbesluit dateert van 1986 toen de aanwijzingen nog niet werden gebaseerd op getalsmatige criteria. Het gebied blijkt daaraan niet te voldoen en is daarmee van onvoldoende betekenis voor de instandhouding van deze soorten op landelijke schaal.
- In vergelijking met de aanwijzing Deurnese Peelgebieden zijn de volgende vogelsoorten niet meer opgenomen, omdat deze soorten niet behoren tot de soorten waarvoor Vogelrichtlijngebieden worden aangewezen conform de in 2000 geformuleerde beleidslijn: zomertaling, waterral, sprinkhaanrietzanger, rietgors, kleine karekiet, braamsluiper, bosrietzanger, boompieper, geelgors, gele kwikstaart, veldleeuwrik, grote bonte specht, groene specht, nachtegaal, spotvogel, sperwer, buizerd, boomvalk, havik, ransuil, witgatje, regenwulp²² en klapkester.
- In vergelijking met de aanwijzing Mariapeel zijn de volgende vogelsoorten niet meer opgenomen, omdat deze soorten niet behoren tot de soorten waarvoor Vogelrichtlijngebieden worden aangewezen conform de in 2000 geformuleerde beleidslijn (zie boven): kleinst waterhoen, ooievaar, rode wouw en zwarte wouw.
- Slobeend, wintertaling, kuifeend, tafeleend en wulp (aanwijzing Deurnese Peelgebieden) zijn als broedvogel komen te vervallen omdat deze soorten alleen als niet-broedvogel kunnen worden opgenomen.
- Het omgekeerde geldt voor bruine kiekendief en zwarte specht (aanwijzing Mariapeel) en blauwe kiekendief (beide aanwijzingen) als niet-broedvogel die alleen als broedvogel kunnen worden opgenomen.

B.3 Toepassing selectiecriteria Habitatrichtlijngebieden (paragraaf 4.3)

In dit onderdeel wordt voor elk habitattypen waarvoor het onderhavige gebied aan de selectiecriteria voldoet (zie paragraaf 4.3), een overzicht gegeven van alle daarvoor kwalificerende gebieden. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de vorm van een tabel met de gebieden die aan de selectiecriteria voldoen, onder vermelding van de relatieve bijdrage. Dit is de bijdrage van het gebied aan de landelijke instandhoudingsdoelstelling voor het habitattypen of de soort. Het betreft het actuele aandeel van de landelijke oppervlakte dat in het gebied aanwezig is.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:

A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = > 75%

B1 = 2-6% en B2 = 6-15%

C = < 2%

In de kolom "Bronvermelding" zijn de terreinbeherende organisaties, andere instanties en bronnen vermeld, waaraan de oppervlaktecijfers en aantallen zijn ontleend, met vermelding van de jaren waarin deze zijn verzameld of gepubliceerd.

- Het gebied is één van de belangrijkste gebieden voor de volgende habitattypen:

H7110A – *Actieve hoogvenen, hoogveenlandschap Landelijke oppervlakte ca. 40 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
024	Witterveld	A1 (15-30%)	Gemeente Assen 2002
040	Engbertsdijkvenen	A1 (15-30%)	Staatsbosbeheer 2007
053	Buurserzand & Haaksbergerven	A1 (15-30%)	Staatsbosbeheer 2005
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	A1 (15-30%)	Staatsbosbeheer 2005

²² De regenwulp is wel vermeld in bijlage 2A van de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000) maar voor zover toen bekend voldeed geen enkel gebied aan de gestelde drempelwaarde.

033	Bargerveen	B2 (6-15%)	Staatsbosbeheer 2007
------------	------------	------------	----------------------

Ten tijde van de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden in 2003 zijn voor het prioritair habitattypen actieve hoogvenen twee gebieden geselecteerd: Witterveld (024) en Bargerveen (033). Dit waren toentertijd de enige gebieden waar het habitattypen in de vorm van dit subtype bekend was. In het Natura 2000 doelendocument (2006) worden voor dit habitattypen twee subtypen onderscheiden: *hoogveenlandschap* (subtype A) en *heideveentjes* (subtype B). Thans heeft het subtype *hoogveenlandschap* van dit habitattypen (H7110A) zich in enkele andere gebieden weten te ontwikkelen dankzij de getroffen herstelmaatregelen. Naast Witterveld bevatten Engbertsdijkerven (040), Buurserzand & Haaksbergerveen (053) en Deurnsche Peel & Mariapeel (139) nu de grootste voorkomens van dit habitattypen in ons land, met elk meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Bargerveen is het vijfde belangrijkste gebied met net iets minder dan 15% van de landelijke oppervlakte.

H7120 – Herstellende hoogvenen Landelijke oppervlakte ca. 8.000 ha			
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Relatieve bijdrage	Bronvermelding
033	Bargerveen	A1 (15-30%)	Staatsbosbeheer 2007
023	Fochteloërveen	A1 (15-30%)	Natuurmonumenten 2002
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	B2 (6-15%)	Staatsbosbeheer 2005
040	Engbertsdijkerven	B2 (6-15%)	Staatsbosbeheer 2007
043	Wierdense Veld	B1 (2-6%)	Landschap Overijssel 2003
055	Aamsveen	G (C, <2%) ^a	Landschap Overijssel 1998
064	Wooldse Veen	G (C, <2%) ^a	Provincie Gelderland 2007

De letter "G" in deze kolom geeft aan dat het gebied is geselecteerd op grond van grensoverschrijding: het gebied vormt één geheel met een gebied aan de andere zijde van de rijksgrens dat door Duitsland ook voor dit habitattypen is aangemeld.

Voor de aanmelding van de Habitatrichtlijngebieden (2003) zijn voor het habitattypen herstellende hoogvenen (H7120) de volgende vijf gebieden als belangrijkste geselecteerd: Fochteloërveen²³ (023), Engbertsdijkerven (040), Deurnsche Peel & Mariapeel²⁴ (139), Buurserzand & Haaksbergerveen (053) en Korenburgerveen (061). Toen niet behorend tot de vijf belangrijkste gebieden, maar reeds eerder (1996) aangemeld voor dit habitattypen: Groote Peel (140) (Lijstdocument 2004). De grootste relatieve bijdrage aan de landelijke doelstelling wordt geleverd door Bargerveen (033) en Fochteloërveen, met beide meer dan 15% van de landelijke oppervlakte. Tot de vijf belangrijkste gebieden behoren verder Deurnsche Peel & Mariapeel, Engbertsdijkerven en Wierdense Veld (043). De betekenis van het Wierdense Veld is eerder onderschat omdat een belangrijk deel van de herstellende hoogvenen toen werd gerekend tot het habitattypen vochtige heiden (H4010). Aamsveen (055) en Wooldse Veen (064) kunnen worden toegevoegd als grensoverschrijdende gebieden. Groote Peel herbergt ook een aanzienlijke oppervlakte (6 tot 15% van de landelijke oppervlakte) maar in tegenstelling tot de andere grote hoogveengebieden is de kwaliteit momenteel slechts voor een klein deel goed en zijn de ontwikkelingskansen voor actieve hoogvenen gering²⁵. Er zijn hier wel mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering van het habitattypen herstellende hoogvenen (H7120).

B.4 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen aan Natura 2000-gebieden (artikel 5, artikel 6 en hoofdstuk 5)

De hier vermelde gebiedsdoelen en vermeldingen van de relatieve bijdrage van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als "indicatieve" op-gaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

²³ Destijds bekend als Fochteloërveen en Esmeer.

²⁴ Destijds bekend als Mariapeel en Deurnesepeel.

²⁵ In de Groote Peel is, in tegenstelling tot de andere hoogveengebieden, herstel tot actieve hoogvenen slechts in zeer beperkte mate mogelijk door het optreden van sterke wegzijging van het grondwater doordat het veen op veel plekken tot het zand is afgegraven. Tengevolge van de geologische opbouw van de ondergrond (aanwezigheid van een dik, goed doorlatend watervoerend pakket, hydrologische basis op ruim 300 m –mv) is herstel van het natuurlijk watersysteem beperkt mogelijk.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van betreffende habitatype of (vogel)soort vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom "Besluit") staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van habitatypen en (vogel)soorten die zijn toegevoegd naar aanleiding van zienswijzen, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Voor een nadere toelichting en de klasse-indeling wordt verwezen naar de inleiding van onderdeel 3 van deze bijlage. In de kolom "Populatie" wordt tevens aangegeven of er sprake is van herstel dan wel uitbreiding (↑).

B.4.1 Habitatrichtlijn: habitattypen

H4030 – Droge heiden					
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	C	conform ontwerp
025	Drentsche Aa- gebied	behoud	behoud	C	concept-ontwerp
029	Havelte-Oost	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	verbetering	B1	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	C	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijksvennen	behoud	behoud	C	doel toegevoegd
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	C	conform ontwerp
044	Borkeld	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	behoud	C	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	A2	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	behoud	C	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	behoud	behoud	C	concept-ontwerp
080	Groot Zandbrink	behoud	behoud	C	concept-ontwerp
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	B1	ontwerpbesluit

139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	C	doel toegevoegd
140	Groote Peel	behoud	behoud	C	doel toegevoegd
149	Meinweg	behoud	verbetering	C	ontwerpbesluit
155	Brunssummerheide	uitbreiding	verbetering	C	ontwerpbesluit

Meer dan de helft van de landelijke oppervlakte van het habitatype droge heiden (H4030) is opgenomen binnen het Natura 2000-netwerk. De landelijke staat van instandhouding van dit habitatype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk “matig ongunstig” en “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. In een belangrijk deel van de gebieden wordt uitbreiding van de oppervlakte (met name in gebieden in Oost- Nederland en Veluwe (057)) en verbetering van de kwaliteit (met name in gebieden in Zuid- Nederland en Veluwe) nagestreefd. Voor het bereiken van het landelijk doel is daarnaast behoud van de goede voorbeelden van het habitatype droge heiden belangrijk. Naast herstel van de heideflora bestaat een herstelopgave voor de fauna van dit habitatype. Voor een dergelijke kwaliteitsverbetering is op veel plaatsen uitbreiding van de oppervlakte noodzakelijk, met voldoende geleidelijke overgangen naar bos.

Niet in alle gebieden kan de landelijke doelstelling worden nagestreefd. In een aantal gebieden wijkt de doelstelling voor het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling: Havelte-Oost (029), Dwingelderveld (030), Wierdense Veld (043), Borkeld (044), Kampina & Oisterwijkse Vennen (133), Regte Heide & Riels Laag (134), Kempenland-West (135) en Meinweg (149). In deze gebieden zijn de oppervlakten waar het habitatype droge heiden voor kan komen al volledig benut, waardoor er geen mogelijkheden voor uitbreiding zijn. De doelstelling voor het aspect kwaliteit wijkt af van de landelijke doelstelling in de gebieden Bergvennen & Brecklenkampse Veld (046) en Dinkelland (049), omdat het habitatype in deze gebieden reeds in goed ontwikkelde vorm aanwezig is.

In enkele gebieden wordt zowel behoud van de oppervlakte als behoud van de kwaliteit beoogd. In deze gebieden (Teeselinkven (059), Stelkampsveld (060) en Groot Zandbrink (080)) ligt de focus op andere habitattypen en komen droge heiden slechts over een kleine oppervlakte voor. De gebieden Fochteloërveen (023), Witterveld (024), Bargerveen (033), Witte Veen (054) en Aamsveen (055) zijn hoogveenengebieden. In deze gebieden wijken de doelstellingen af van de landelijke doelstelling omdat het habitatype droge heiden voorkomt op de zandruggen van de gebieden en hierdoor de mogelijkheden in het hoogveenlandschap volledig zijn benut. Ook in het, overwegend natte, Drentsche Aa-gebied (025) zijn de mogelijkheden voor droge heiden volledig benut. De doelstellingen voor het gebied Wijnjeterper Schar (016) wijken af van de landelijke doelstelling omdat het gebied reeds een goed voorbeeld is betreffende dit habitatype en behoud van de kwaliteit en oppervlakte derhalve voldoende is.

H7110A – *Actieve hoogvenen, hoogveenlandschap Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit *					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding	verbetering	B2	ontwerpbesluit
024	Witterveld	uitbreiding	verbetering	A1	conform ontwerp
030	<i>Dwingelderveld</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>ontwerpbesluit</i>
033	Bargerveen	uitbreiding	verbetering	B2	concept-ontwerp
040	Engbertsdijksvennen	uitbreiding	verbetering	A1	conform ontwerp
043	<i>Wierdense Veld</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>conform ontwerp</i>
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	verbetering	A1	ontwerpbesluit
054	<i>Witte Veen</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>ontwerpbesluit</i>
055	<i>Aamsveen</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>ontwerpbesluit</i>
061	<i>Korenburgerveen</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>concept-ontwerp</i>
064	<i>Wooldse Veen</i>	<i>ontwikkeling</i>			<i>ontwerpbesluit</i>
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	uitbreiding	verbetering	A1	conform ontwerp

a) Dit habitatype wordt hersteld door ontwikkeling vanuit habitatype herstellende hoogvenen (H7120).

Voor het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (subtype A), geldt dat het grootste deel in Nederland is opgenomen binnen het landelijke Natura 2000-netwerk (>95% van de landelijke oppervlakte). De landelijke staat van instandhouding van dit subtype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als "zeer ongunstig". De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke doelstelling. In diverse hoogveengebieden met het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) waar goede herstelkansen aanwezig zijn voor actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A) is een ontwikkeldoel gesteld. Wanneer op (lange) termijn ontwikkeling naar levend hoogveen optreedt, zal dit vanuit herstellende hoogvenen (H7120) ontstaan.

H7120 – Herstellende hoogvenen					
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Relatieve bijdrage	Besluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding ^a	verbetering	A1	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud ^a	verbetering	B1	conform ontwerp
030	Dwingelderveld	behoud ^a	verbetering	C	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud ^a	verbetering	A1	concept-ontwerp
040	Engbertsdijkvenen	behoud ^a	verbetering	B2	doel aangepast ^b
043	Wierdense Veld	behoud ^a	verbetering	B1	conform ontwerp
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud ^a	verbetering	C	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud ^a	verbetering	C	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud ^a	verbetering	C	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	behoud ^a	verbetering	B1	concept-ontwerp
064	Wooldse Veen	behoud ^a	verbetering	C	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud ^a	verbetering	B2	conform ontwerp
140	Groote Peel	behoud	verbetering	B2	conform ontwerp

- Achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A), is toegestaan²⁶.
- De doelstelling voor Engbertsdijkvenen is aangepast, omdat uitbreiding van de oppervlakte niet noodzakelijk is gezien de landelijke behoudsopgave en omdat het gebied nauwelijks ruimte biedt voor uitbreiding van het areaal herstellende hoogvenen.

Het habitatype herstellende hoogvenen (H7120) is voor ongeveer 75% binnen het Natura 2000-netwerk opgenomen. De landelijke staat van instandhouding van het habitatype is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk "gunstig" en "matig ongunstig"²⁷. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Het nastreven van kwaliteitsverbetering is ook gericht op herstel van het habitatype actieve hoogvenen, *hoogveenlandschap* (H7110A). Op termijn mag de oppervlakte herstellende hoogvenen dan ook afnemen ten gunste van actieve hoogvenen (H7110).

B.4.2 Habitatrictlijn: soorten

H1134 – Bittervoorn						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

²⁶ Nadere toelichting over de "ten gunste formulering" wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

²⁷ De beschreven "staat van instandhouding" wijkt af van de "staat van instandhouding" zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006). Zie het Natura 2000 profielendocument (2008) voor een nadere uitleg.

018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
038/ 066-068	Rijntakken	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompeveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
091	Polder Westzaan	behoud ^a	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
094	Naardemeer	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	B1	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	behoud	C	conform ontwerp-wijzigingsbesluit
147	Leudal	behoud	behoud	behoud	C	wijzigingsbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	C	aanwijzingsbesluit

(a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattypen ruigten en zomen (H6430) is toegestaan²⁸.

De landelijke staat van instandhouding van de bittervoorn is op het aspect leefgebied beoordeeld als “gunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de landelijke doelstelling.

H1149 – Kleine modderkruiper					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied ten behoeve van behoud populatie					
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
013	Alde Feanen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit

²⁸ Nadere toelichting over de “ten gunste formulering” wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

015	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
018	Rottige Meenthe & Brandemeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
038/ 066- 068	Rijntakken	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
070	Lingegebied & Diefdijk-Zuid	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
073	Markermeer & IJmeer	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
076	Veluwerandmeren	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
083	Botshol	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
088	Kennemerland-Zuid	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
091	Polder Westzaan	behoud ^a	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
094	Naardermeer	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
097	Meijndel & Berkheide	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
111	Hollands Diep	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	behoud	Ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	behoud	conform ontwerp-wijzigingsbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	aanwijzingsbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit
147	Leudal	behoud	behoud	behoud	wijzigingsbesluit

- (a) Enige achteruitgang in omvang leefgebied ten gunste van habitattypen ruigten en zomen (H6430) is toegestaan²⁹.

De landelijke staat van instandhouding voor de kleine modderkruiper is op het aspect leefgebied beoordeeld als “gunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan. Alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke opgave. Inventarisatiegegevens van de soort zijn slechts in beperkte mate aanwezig, daarom worden er geen relatieve bijdragen per gebied gegeven. Gezien de ruime verspreiding en het algemene voorkomen van de soort, voldoet de kwaliteit van het leefgebied op het merendeel van de vindplaatsen. Het streven is om het algemeen voorkomen van de kleine modderkruiper in Nederland te bestendigen. Het is met name van belang om de soort in de kern van zijn verspreidingsgebied in hoge aantallen en wijdverspreid te behouden. Net als de grote modderkruiper kan de kleine modderkruiper daarnaast profiteren van de ingeslagen beleidswegen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het meer ecologisch beheren van wateren door waterschappen.

B.4.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

A004 – Dodaars						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	20	C	aanwijzingsbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	40	C	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	50	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	40	C	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	40	B2	ontwerpbesluit
127	Markiezaat	behoud	behoud	20	C	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	verbetering	40	C	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	30	C	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	35	C	conform ontwerp
140	Groote Peel	behoud	behoud	40	C	conform ontwerp
145	Maasduinen	behoud	behoud	50	B1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de dodaars is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “gunstig”. De Nederlandse broedpopulatie laat sinds 1981 een toename zien en is op een redelijk hoog populatieniveau. De recente toename heeft behalve met relatief zachte winters waarschijnlijk ook te maken met verbetering van de waterkwaliteit in een aantal wateren en met natuurontwikkelingen. De landelijke doelstelling en gebiedsdoelstellingen sluiten aan op de gunstige staat van instandhouding, met uitzondering van Brabantse Wal (128). In dit gebied geldt een verbetergave voor de kwaliteit van het leefgebied om het waterhoudend vermogen te vergroten (vennen vallen te vroeg droog) en hiermee de populatie te behouden. Ongeveer 40% van de huidige populatie bevindt zich binnen Natura 2000-gebieden.

A224 – Nachtzwaluw						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	30	B1	concept-ontwerp
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	50	B1	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	610	B2	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	80	B1	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De ...	behoud	behoud	30	B1	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & ...	behoud	behoud	20	C	ontwerpbesluit

²⁹ Nadere toelichting over de “ten gunste formulering” wordt gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006), p. 35/37.

139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	3 (†)	C	conform ontwerp
145	Maasduinen	behoud	behoud	30	B1	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	25	B1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de nachtzwaluw is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “gunstig”³⁰. De landelijke doelstelling luidt “behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie van ten minste 1.000 paren”. Dit is een wijziging ten opzichte van het Natura 2000 doelendocument, waar abusievelijk een draagkracht voor ten minste 800 paren wordt vermeld. Behoud van de populatie is gerelateerd aan de periode 1999- 2003 toen de populatie gemiddeld 1.000 paar bedroeg. Op dit moment bevindt ongeveer 85% van de Nederlandse broedpopulatie zich binnen het Natura 2000-netwerk. De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling, met uitzondering van Deurnsche Peel & Mariapeel waar een beperkte uitbreiding van de populatie wordt nagestreefd. In 1999-2003 was in dit gebied 1 broedpaar aanwezig. Gezien de aantallen in 1995-1998 (gemiddeld 4 broedparen met een maximum van 7 paren in 1996) biedt het gebied echter potentie voor uitbreiding van de populatie.

A272 – Blauwborst						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	120	C	concept-ontwerp
033	Bargerveen	behoud	behoud	150	C	concept-ontwerp
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	80	C	ontwerpbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	190	C	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	300	B1	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	2.000	A1	concept-ontwerp
122	Westerschelde & Saeftinghe	behoud	behoud	450	B1	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	350	B1	conform ontwerp
140	Groote Peel	behoud	behoud	200	B1	conform ontwerp

De landelijke staat van instandhouding van de blauwborst is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “gunstig”. De landelijke populatie van de blauwborst is, na decennia lange daling, vanaf 1980 sterk toegenomen. Daarbij heeft tevens een belangrijke uitbreiding over met name de lage delen van het land plaatsgevonden (met een toename van presentie met 318% in 1973-2000). Ook werd het broedgebied verruimd. Naast traditionele moerassen en hoogveengebieden broedt de vogel nu ook in bijvoorbeeld duinvalleien, opgespoten terreinen, slootranden en akkers. De huidige populatie is groter dan ooit eerder in de vorige eeuw en groter dan het gewenste basisniveau vanuit populatie-ecologische optiek. Conform het beschermingsplan moerasvogels wordt ten doel gesteld het behoud van 6.500 paren. De gebiedsdoelstellingen sluiten aan bij deze landelijke behoudsdoelstelling.

A276 – Roodborsttapuit						
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor behoud populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	behoud	behoud	40	C	aanwijzingsbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	60	C	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	100	C	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud	behoud	80	C	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	90	C	concept-ontwerp
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	60	C	ontwerpbesluit

³⁰ De beoordeling “gunstig” op het aspect leefgebied wijkt af van de beoordeling “matig ongunstig”, zoals gegeven in het Natura 2000 profielendocument (2008), omdat de beoordeling “matig ongunstig” gebaseerd was op bedreigingen die betrekking hebben op het aspect toekomstperspectief (ook als “matig ongunstig” beoordeeld).

057	Veluwe	behoud	behoud	1.000	A2	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	30	C	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De ...	behoud	behoud	60	C	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & ...	behoud	behoud	20	C	ontwerpbesluit
139	Deurnsche Peel & Mariapeel	behoud	behoud	120	C	conform ontwerp
140	Groote Peel	behoud	behoud	80	C	conform ontwerp
145	Maasduinen	behoud	behoud	85	C	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	20	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de roodborsttapuit is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als “gunstig”. De Nederlandse populatie is de afgelopen twee decennia sterk toegenomen. Landelijk is daarom een behoudsopgave gesteld welke aansluit bij de landelijke populatietrend. De gebiedsdoelen sluiten hierop aan. Ongeveer één derde van de landelijke populatie bevindt zich momenteel in Natura 2000-gebieden. De roodborsttapuit is één van de 14 Rode Lijst -soorten die ten tijde van het aanwijzen van Vogelrichtlijngebieden is toegevoegd aan de lijst met artikel 4.2 soorten. Van deze specifieke, veelal wijdverspreide, soorten wordt minstens 25% van de populatie beschermd (Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, deel 1, 2005, pagina 15).

B.4.4 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

Niet-broedvogelsoorten					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit leefgebied					
Vogelsoort	Aantal gebieden	Landelijke doelstelling populatie	Populatie Deurnsche Peel & Mariapeel	Relatieve bijdrage*	Besluit
A039 Toendrarietgans a	10	34.100	behoud	s, A1	conform ontwerp
A041 Kolgans a;b	36	218.300	behoud	s, C	conform ontwerp
A127 Kraanvogel c;d	4	350 e	behoud	s, A3	doel toegevoegd

- Het gebied vervult hoofdzakelijk een slaappleatsfunctie (s), foerageerfunctie (f) of beide (sf).
 - a) De staat van instandhouding van de soort is beoordeeld als “gunstig”.
 - b) Enige afname veroorzaakt door extensivering van landgebruik (onder andere door natuurontwikkeling) is aanvaardbaar.
 - c) De kraanvogel heeft landelijk een opgave voor uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied.
 - d) Aangezien de leefgebieden van de kraanvogel binnen het Natura 2000-netwerk nog geschikt zijn, is in alle gebieden een behoudsopgave geformuleerd (Natura 2000 doelendocument, 2006).
 - e) Vanwege van jaar tot jaar zeer sterk fluctuerende aantallen kraanvogels is geen aantal in het doel opgenomen.
 - f) De landelijke instandhoudingdoelstelling voor de kraanvogel is gebaseerd op het gemiddelde seizoensmaximum over de periode 1999/2000-2003/2004.

Bijlage Gebiedsbegrenzungen

LEGENDA: Artikel	Noemer
	Indicatief/exact
	GIO-id³¹
1, eerste lid	Deurnsche Peel & Mariapeel – Habitatrichtlijngebied
	Exact
	/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_DeurnschePeelMariapeel_HR/nld@2025-10-01
2, eerste lid	Deurnsche Peel & Mariapeel – Vogelrichtlijngebied
	Exact
	/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_DeurnschePeelMariapeel_VR/nld@2025-10-01
3, tweede lid	Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel
	Exact
	/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_DeurnschePeelMariapeel_N2000/nld@2025-10-01

³¹ Het GML-bestand voor de werkingsgebieden is via Internet raadpleegbaar door de URL <https://identifier.officielebekendmakingen.nl/join/..> te zetten (bijvoorbeeld https://identifier.officielebekendmakingen.nl/join/id/regdata/mnre1034/2019/or_waterkwaliteit/nld@2019-11-01).